

Rödl & Partner

Echo

Data: 11.08.2023

Dotyczy: [Rzeczpospolita](#)

SKUTKI PRZEKSZTAŁCENIA JEDNOOSOBOWEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W SPÓŁKĘ Z O.O.

Przekształcenie przedsiębiorcy, o którym mowa w art. 5841 kodeksu spółek handlowych prowadzi do utworzenia spółki prawa handlowego, która wcześniej nie istniała. Co za tym idzie, byt prawny osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą nie ustaje w momencie przekształcenia. Nie można przyjąć, że zachowana została ciągłość podmiotowa.

Tak Naczelny Sąd Administracyjny uzasadnił wyrok z 13 czerwca 2023 r. w sprawie III OSK 226/22, który zapadł w poniższym stanie prawnym.

STAN FAKTYCZNY

Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego, decyzją z 21 lipca 2020 r., uznał za produkt uboczny odciek podestylacyjny wytwarzany przez J. K. prowadzącego działalność w formie jednoosobowej działalności gospodarczej. Pismem z 2 lutego 2021 r. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (dawniej jednoosobowa działalność gospodarcza J. K.), wniosła o wydanie decyzji dotyczącej przejęcia przez następcę prawnego praw i obowiązków wynikających z ww. decyzji. Spółka we wniosku wyjaśniła, że z dniem 1 grudnia 2020 r. J. K. prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą uległ przekształceniu, w trybie art. 5841-58413 Kodeksu spółek handlowych, w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (dalej: „Spółka”).

W postanowieniu organ wyjaśnił, że w przepisach z zakresu ochrony środowiska możliwe jest przeniesienie praw i obowiązków wynikających z decyzji, ale każdorazowo sytuacja taka dopuszczona jest ustawą ze wskazaniem jakiego rodzaju decyzji instytucja ta dotyczy. W przedmiotowej sprawie w ocenie organu nie było podstaw do takiego przeniesienia.

Spółka na powyższe postanowienie wniosła zażalenie.

Minister Klimatu i Środowiska (dalej: „Minister”) jako organ odwoławczy po rozpatrzeniu sprawy postanowieniem utrzymał w mocy rozstrzygnięcie organu pierwszej instancji.

Spółka wniosła skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie (dalej: „WSA”). Natomiast w odpowiedzi na skargę organ odwoławczy wniósł o jej oddalenie.

Zdaniem WSA przeniesienie praw nabytych z decyzji, posiadanych przez poprzednika prawnego następuje z mocy prawa i uznał, że: „nie jest konieczne przeniesienie odrębną decyzją praw poprzednika prawnego na jego następcę”.

Tym samym WSA uchylił zaskarżone postanowienie. Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniósł Minister. W odpowiedzi na skargę kasacyjną Spółka wniosła o jej oddalenie.

ROZSTRZYGNIĘCIE

Naczelny Sąd Administracyjny (dalej: „NSA”) orzekł, że w niniejszej sprawie nie zachodzi tożsamość podmiotowa. Procedura przekształcenia spowodowała utworzenie nowego podmiotu prawa, który istnieje obok przedsiębiorcy przekształcanego, ale ten nadal istnieje jako podmiot prawny. Przekształcenie dotyczyło przedmiotu działalności – prowadzonego przez przedsiębiorcę przedsiębiorstwa, nie samej osoby. W związku z tym nie występuje sukcesja generalna ani pełna kontynuacja podmiotu. Ograniczony zakres kontynuacji oznacza wstąpienie spółki w prawa i obowiązki związane z prowadzoną wcześniej działalnością gospodarczą jednoosobowego przedsiębiorcy, co ma charakter sukcesji szczególnej. Przekształcenie prowadzi do utworzenia nowej spółki prawa handlowego, a byt prawny osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą nie ustaje. Nie można przyjąć, że zachowana została ciągłość podmiotowa.

NSA przy tym uchylił zaskarżony wyrok i oddalił skargę.

Art. 5841 Kodeksu spółek handlowych

Przedsiębiorca przekształcany staje się spółką przekształconą z chwilą wpisu do rejestru (dzień przekształcenia).

ZDANIEM AUTORA

Nie sposób się zgodzić ze stwierdzeniem, że przekształcenie przedsiębiorcy jednoosobowego w spółkę kapitałową opiera się na zasadzie sukcesji uniwersalnej, która oznacza, że spółka przekształcona przejmuje wszystkie prawa i obowiązki przedsiębiorcy przekształcanego. To stwierdzenie nie oddaje w pełni istoty skutków przekształcenia. Przekształcenie przedsiębiorcy jednoosobowego w spółkę prawa handlowego nie jest pełną sukcesją ani też pełną kontynuacją.

W przypadku klasycznej zasady kontynuacji, podmiotowi przekształcanemu przysługują wszystkie prawa i obowiązki przekształcanego. Jednak przy przekształceniu przedsiębiorcy jednoosobowego, nie mamy do czynienia z pełnym następstwem prawnym, ponieważ:

- Przekształcenie przedsiębiorcy jednoosobowego dotyczy prowadzonego przedsiębiorstwa, nie samej osoby fizycznej. Osoba nie traci podmiotowości prawnej, ale jedynie podmiotowość gospodarczą, zostając jednocześnie jedynym wspólnikiem spółki kapitałowej.
- Nie przechodzą na przekształconego wszystkie prawa i obowiązki.
- Następuje zmiana reżimu odpowiedzialności.

W wyniku przekształcenia przedsiębiorcy w spółkę kapitałową powstaje nowy podmiot – spółka przekształcona, jednakże byt prawny przedsiębiorcy przekształcanego jako osoby fizycznej pozostaje zachowany. Mamy do czynienia ze zmianą formy prowadzonej działalności w jednoosobową spółkę kapitałową, a nie z przekształceniem podmiotu prawa w inny podmiot (brak zachowania ciągłości podmiotowej). Spółka przekształcona, wchodząc w następstwo przedsiębiorcy przekształcanego, staje się podmiotem praw i obowiązków związanych jedynie z jego dotychczasową działalnością gospodarczą, dlatego też nie wszystkie prawa i obowiązki dotyczące przedsiębiorcy przekształcanego mogą przejść na spółkę przekształconą. W niektórych przypadkach przekształcenie doprowadzić może bowiem do wygaśnięcia określonej decyzji administracyjnej – gdy decyzja taka ma charakter ściśle związany z adresatem decyzji.

W zakresie praw i obowiązków, które wcześniej przysługiwały przedsiębiorcy przekształcanemu i stały się prawami i obowiązkami spółki przekształconej w dniu przekształcenia, dochodzi do następstwa prawnego między tymi podmiotami. Jednak między przedsiębiorcą przekształcanym a spółką przekształconą nie zachodzi tożsamość podmiotowa. Wobec tego trafne jest uznanie w przedmiotowej sprawie przez NSA, iż

zachodził brak ciągłości podmiotowej, gdyż był prawnym osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą nie ustał w momencie przekształcenia.

Konrad Filip, aplikant adwokacki w [gliwickim biurze Rödl & Partner](#)